

Leverbot in heel Nederland

Lammert Moll, zoötechnisch specialist

Een trend die de afgelopen jaren al zichtbaar werd, is voortgezet. Leverbot komt in steeds meer gebieden in Nederland voor. Tijdens de eerste ronde van het recent ontwikkelde tankmelkonderzoek op leverbot is dit nog eens duidelijk bevestigd.

Resultaten tankmelkonderzoek

De uitslagen uit eind 2008 laten zien dat leverbot in het hele land voorkomt. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door klimaatverandering en het stijgende grondwaterpeil in Nederland. De overbrenger van leverbot, de leverbotstek, krijgt hierdoor steeds meer vrij spel. Op het kaartje is duidelijk zichtbaar dat de aandoening zich niet meer beperkt tot de bekende leverbotgebieden, maar bijvoorbeeld ook steeds meer wordt gesignaleerd in het oosten van het land.

Veel schade

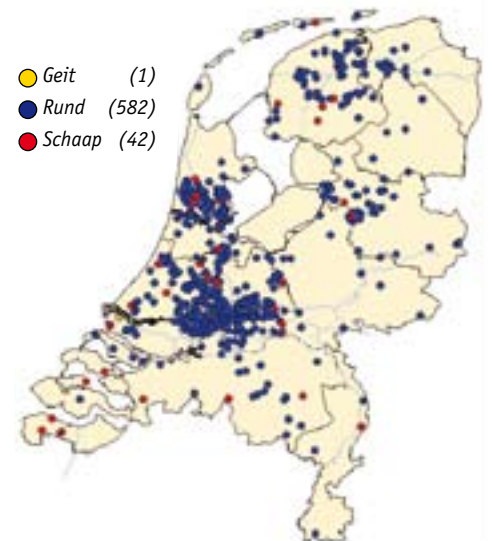
Leverbot veroorzaakt veel schade: sterfte bij schapen, minder groei en ontwikkeling bij het jongvee, verminderde vruchtbaarheid en lagere productie bij volwassen runderen. De grootste leverbotbesmetting vindt plaats vanaf augustus/september. Vanaf november worden de meeste leverboteieren uitgescheiden, wanneer het rundvee meestal op stal is.

Leverboteieren overleven niet of nauwelijks in de stalmest, maar in de wei overleven ze ook 's winters prima. Daarom adviseren we bedrijven met leverbotproblemen om alleen schapen te houden of in te scharen als ze vrij zijn van leverbot. De schapen blijven leverbotvrij door ze om de 6 tot 8 weken te behandelen.

Leverbot Quickscan

Veel melkveehouders vragen naar aanleiding van het eerste tankmelkonderzoek: kan de GD niet vaker controleren of leverbot op mijn bedrijf aanwezig is? Op basis van deze vraag en ons eigen onderzoek is de Leverbot Quickscan ontwikkeld. De Quickscan biedt een gecombineerde aanpak, waarbij zowel de tankmelk wordt getest, als bloed wordt afgenomen bij het jongvee. De Quickscan bevat daarnaast een handige checklist om melkveehouders te helpen bij het voorkomen en bestrijden van leverbot op het bedrijf. Deelnemers ontvangen ook aanvullende

informatie bij de uitslag. Handig, want bij leverbot geldt letterlijk: voorkomen is beter (en goedkoper) dan genezen. De Quickscan zal vanaf eind februari 2009 verkrijgbaar zijn.

Figuur 1. Uitslagen tankmelkonderzoek op afweerstoffen leverbot november 2008.

Salmonella en leverbot?

Bedrijven die Salmonella willen bestrijden doen er verstandig aan om ook de leverbotstatus van het bedrijf te onderzoeken. Leverbot is (net als BVD overigens, zie hiervoor pagina 13) een zogeheten weerstandsziekte. Leverbot en BVD zetten als het ware de deur open voor Salmonella. Welke mechanismen er precies aan ten grondslag liggen is nog onduidelijk. Wel weten we zeker dat een succesvolle bestrijding van Salmonella alleen mogelijk is als de dieren niet besmet zijn met leverbot of BVD. Uw dierenarts en de GD kunnen u ondersteunen bij een geïntegreerde aanpak.